

КУРИЛО Олег Іванович,
підполковник, старший викладач кафедри управління підрозділами Національної гвардії України Київського інституту Національної гвардії України

ТРОЦЬКИЙ Руслан Сергійович,
кандидат педагогічних наук, начальник кафедри управління підрозділами Національної гвардії України Київського інституту Національної гвардії України, полковник

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Діяльність Національної гвардії України у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони держави під час виконання завдань правового режиму надзвичайного стану ґрунтується на системі нормативно-правових актів, головне місце у якій належить Конституції України як Основному Закону держави, що становить ядро національної правової системи і є базою для розвитку всього українського законодавства, правової діяльності, правосвідомості та правової культури. Правові засади зазначеного спеціального режиму функціонування держави встановлюються нормами ст. 64; п. 31 ст. 85; п. 19 ст. 92; п.п. 20, 21 ст. 106; п. 10 ст. 138 Конституції України. До системи нормативно-правових актів національного законодавства, які регламентують правовий режим, входять також такі: закони України “Про правовий режим воєнного стану”, “Про правовий режим надзвичайного стану”, “Про зону надзвичайної екологічної ситуації”, “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”, “Кодекс цивільного захисту України”; “Про Раду національної безпеки і оборони”, “Про Національну поліцію”, “Про Національну гвардію України”, “Про службу безпеки України”, “Про Збройні Сили України”, “Про прокуратуру”, “Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію”, “Про об’єкти підвищеної небезпеки”, “Про боротьбу з тероризмом” та деякі інші; відповідні укази Президента, а також постанови Кабінету Міністрів України, що регулюють питання, які виникають у зазначених умовах; накази, інструкції, правила, що надходять від відповідних державних органів.

Конституція України закріплює право Президента України приймати відповідно до закону рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошувати у разі необхідності окремі місцевості України зонами надзвичайної екологічної ситуації – з наступним затвердженням цих рішень Верховною Радою України.

Законом “Про правовий режим надзвичайного стану”, вводиться поняття

“військове командування”, якому надається право разом з органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування здійснювати заходи правового режиму надзвичайного стану. До складу військового командування включаються: Головний орган військового управління Національної гвардії України – Головне управління НГУ; Служба безпеки України; Військова служба правопорядку у Збройних Силах України. Відповідно слід зазначити, що детально не розмежовані повноваження між складовими органами військового командування, їх відповідальність, порядок підготовки і залучення сил та засобів. Національна гвардія України бере участь у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, епідемій, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю та здоров’ю населення [ст. 2, п. 13], а також участь у ліквідації наслідків надзвичайних або кризових ситуацій на об’єктах, що нею охороняються [ст. 2, п. 15].

Директива від 27.06.2013 р. № Д-18 дск “Про застосування внутрішніх військ МВС України під час здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, участі у ліквідації надзвичайних ситуацій та проведенні спеціальних операцій”, згідно якої, зокрема, визначалися форми задіяння сил ВВ МВС України в таких ситуаціях. З огляду на те, що внутрішні війська МВС України припинили своє існування, використання зазначеної Директиви у Національній гвардії України не можна вважати виправданим. Є необхідність для відпрацювання комплексного нормативного документа, який би забезпечив порядок застосування НГУ, для забезпечення функцій, пов’язаних з участю у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, епідемій, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю та здоров’ю населення.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06.04.2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 28. Ст. 224(із змінами).
3. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 23. Ст. 176 (із змінами).
5. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст. 237.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
7. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 17. Ст. 594.

8. Про службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382 (із змінами).

10. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 15. Ст. 73.